

དང་ལྷག་པར་དུ་འབྲུག་རྒྱ་སྟོན་དག་འཆད་ཉན་ཇི་ལྟར་དར་བའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་ལ་གསལ་ཤེས་པ་ལ་སྔན་
ཐོག་འབྲུང་བའི་རེ་སློན།

ཚུམ་རིག་བསྐྱར་ཞིབ།

གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སྟོན་དག་གི་རིག་གནས་བརྩའི་ནང་གསལ་འཆད་ཚོད་གསུམ་ལས་ཚུམ་པ་སྐྱུ་སྐྱུ་
ཚོགས་པའི་རྒྱ་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན་པས་བཤད་ཉན་གྱི་སྐྱེལ་ཁང་རྣམས་སུ་སྐྱུང་བ་ཚོན་གྱི་ཚོས་གལ་
ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་ལྟར་སྟོན་དག་འཆད་ཉན་གྱི་རིམ་པ་ཡང་རྒྱ་བོད་འབྲུག་གསུམ་དུ་འཕྲེལ་རིམ་མི་འདྲ་བ་དུ་
མ་བྱུང་ཡོད་པའི་ནང་ནས་འབྲུག་རྒྱ་ཇི་ལྟར་དར་བའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་གཤམ་དུ་དོན་ཚན་གསུ་གྱི་ཐོག་ནས་
དབྱེ་ཞིབ་བྱས་ཡོད།

རྒྱ་བོད་དུ་སྟོན་དག་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས།

སྟོན་དག་གི་གཞུང་དེ་ཉིད་ཐོག་མར་རྒྱ་གར་དུ་བྱུང་ཡོད་པ་ཅམ་མ་ཟད་འཆད་ཉན་གྱི་བསྐྱར་པ་ཡང་ཐོག་
མར་རྒྱ་གར་དུ་དར་ཡོད་པར་བཤད། དེ་ཡང་སློབ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ཚོས་གྱི་དོ་ཇེ་ (༡༩༥༤) ཡིས་ རྒྱ་གར་
དུ་མི་རྣམས་ཚེ་ཉི་མའི་དུས་སུ་དང་སྲོང་རྒྱས་པས་སྟོན་དག་གླ་ར་ཏ་ཞེས་པ་ཞིག་བརྒྱམས་པ་ནས་བརྱུང་
སྟོན་དག་གི་གཞུང་དུ་མ་བྱུང་ཡོད་པ་མ་ཟད་འཆད་ཉན་ཡང་དར་ཡོད་པར་གསུངས། དེ་བཞིན་བོད་དུ་འང་
སྟོན་དག་ལེའུ་དང་པོའི་འབྲེལ་པ་ (ལོ་མེད།) ནང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ན། རབ་བྱུང་༤ པ་ཅམ་དང་དུས་
རབས་༡༩ པའི་མགོ་སྟོད་ལ་ས་སྐྱ་པའི་ཚེ་མཚོག་གིས་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་བར་འགོ་བརྒྱམས་པ་ནས་
བརྱུང་དར་ཡོད་པར་བཤད། འོན་ཀྱང་སློབ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ཚོས་གྱི་དོ་ཇེ་ (༡༩༥༤) ལྟར་ན། རབ་བྱུང་༤
པ་དང་དུས་རབས་༡༩ པའི་སྐད་ཅམ་ལ་ཤོང་སྟོན་ལོ་རྒྱ་བོད་ཇེ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཐོག་མར་བསྐྱར། དེ་ནས་
སྟོན་དག་འཆད་ཉན་གྱི་བསྐྱར་པ་དར་ཡོད་པར་བཤད།

འབྲུག་རྒྱ་སྟོན་དག་འཆད་ཉན་མ་དར་བའི་སྡོན་གྱི་གནས་སྟངས།

དེ་ཡང་འབྲུག་རྒྱ་སྟོན་དག་འཆད་ཉན་མ་དར་བའི་སྡོན་གྱི་གནས་སྟངས་དེ་ཉིད་སློབ་རབས་གསལ་བའི་མེ་
ལོང་ (༡༩༥༩) ནང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ན། འབྲུག་གི་ཡུལ་དུ་སྐྱེས་ཚེན་དམ་པ་རྣམས་གྱིས་ཞབས་

བཅགས་ཏེ་གསང་སྤྲུགས་གྱི་ཚེས་དར་ཡོད་པར་བཤད། འོན་ཀྱང་དེའི་སྐབས་གསང་སྤྲུགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཚེས་འཁོར་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་གཞུང་དང་རིག་གནས་སོགས་ལ་འཆད་ཉན་གྱི་བསྟན་པ་དར་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུ་མི་མངོན། ཡང་པདྨ་ཚོ་དབང་ (༡༩༩༧) གིས་བཤད་ཚུལ་ལྟར་ན་ སྤྱི་ལོ་༡༩༧༡ ལ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་སྤང་བ་བྱུང་། དུས་རབས་༥ པའི་ནང་བུམ་ཐང་དུ་རྒྱལ་པོ་སིན་རྩེ་རྩེ་ཚས་ཚོུན་གྱ་རུ་གདན་འདྲེས་ཏེ་གསང་སྤྲུགས་སྤེལ་བྱུང་སྟེ་མའི་ཚེས་གྱི་བསྟན་པ་དར་བར་འགོ་བཙུགས། དུས་རབས་༡༡ པའི་ནང་མར་པ་བཀའ་བརྒྱུད་དང་། དུས་རབས་༡༢ པའི་ནང་སློམ་ལྷ་པོའི་བསྟན་པ་དར། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲུག་པའི་བསྟན་པ་དར་ཡོད་པ་ཅམ་མ་ཟད་བོད་ནས་སློམ་ལྷ་པོ་དང་གཏེར་བཏོན་པ་སོགས་དུ་མ་ཞིག་བྱོན་ནས་གདན་པ་བཅགས་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་བཤད།

དེ་བཞིན་དུ་སྐབས་རྗེ་དགེ་འདུན་རིན་ཆེན་ (༢༠༠༧) གིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། སྟོན་པའི་འདས་ལོ་ ༡༧༧༩ ལ་ལྷ་སྐལ་གཙང་མའི་དཔོན་གཡོག་རྣམས་བྱོན་ནས་ལྷ་སྐལ་གཙང་མའི་རིགས་བརྒྱུད་དར། རབ་བྱུང་༡ པའི་སྐབས་གཏེར་བཏོན་པ་བོན་པོ་བྲག་ཚལ་པ་མོན་བུམ་ཐང་དུ་བྱོན་ནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་སྤང་བ་བྱུགས་པ་དེར་རྗེས་ཚེས་གྱི་ཚེས་འཁོར་བསྐྱར་ཏེ་འགྲོ་དོན་མཛད། རབ་བྱུང་༢ པའི་སྐབས་གཏེར་བཏོན་པ་རྒྱ་ཚེས་མེ་འབར་བྱོན་ནས་སྤེལ་བྱེད་གཙལ་ཁའི་བྲག་ནས་གཏེར་བཞེས་ནས་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེར་མཛད། རབ་བྱུང་༣ པའི་སྐབས་གཏེར་བཏོན་སློམ་ལྷ་པོ་དང་གྲུ་ས་སྟན་པ་བྱོན་ནས་འགྲོ་དོན་མཛད། རབ་བྱུང་༤ པའི་སྐབས་དབུ་འོད་ཡེ་ཤེས་འབྲུམ་དང་དེའི་སློབ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་ལ་སོགས་པ་ཀ་ཐོག་གི་སློབ་སྦྱོལ་དུ་མ་བྱོན་ནས་ཀ་ཐོག་གི་བསྟན་པ་བཙུགས་ནས་འགྲོ་དོན་མཛད། རབ་བྱུང་༥ པའི་ནང་གཏེར་བཏོན་གྱ་རུ་ཚོ་བརྟན་རྒྱལ་མཚན་དང་ཚེས་གྱི་དབང་ལྷུག། འུག་པ་སྤྱིང་པ་བྱོན་ནས་གདན་ས་བཏབ་སྟེ་འགྲོ་དོན་དཔག་མེད་དུ་མཛད་དེ་བཞིན་རབ་བྱུང་༦ པའི་ནང་གུན་མཁེན་གྲོང་ཆེན་རབ་འབྲུམས་གྱིས་བུམ་ཐང་ཐར་པའི་སྤྱིང་དང་། ཤིང་མཁར་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་། ཀྱར་སྟོན་གུན་བཟང་སྤྱིང་སོགས་སྤྱིང་བརྒྱུད་བཏབ་ནས་དགེ་འདུན་གྱི་སྤེལ་བཙུགས་ཏེ་འགྲོ་དོན་མཛད་ཡོད་པར་བཤད།

རིག་གནས་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས།

འབྲུག་རྒྱལ་རིག་གནས་འཆད་ཉན་གནང་བའི་ལོ་རྒྱུས་དེ་ཡང་གནས་མཛད་གྱི་ (༡༩༥༤) གིས་གསུངས་པ་
 ལྟར་ན། རྒྱུ་རབས་༥ པའི་ནང་དུ་ལྷོ་ཞུ་པ་རྒྱ་འབྲུང་གནས་བྱོལ། དེའི་རྗེས་སུ་ལོ་རྒྱུ་བ་ལྷན་མ་རྩེ་མང་བྱོལ་
 ཏེ་འབྲུག་པའི་ཡི་གེ་གསལ་དུ་བཅུ་མས་གནང་བ་ནས་བརྒྱུང་སྟེ་སྐྱོད་དང་སྟུན་དག་གི་གཞུང་ལ་འཆད་ཉན་ཅམ་
 མ་ཟད་གཞུང་དང་རིག་གནས་ལ་མཁམ་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡང་དུ་མ་ཞིག་རིམ་པས་བྱུང་ཡོད་པར་བཤད། དེ་
 ལས་སྐྱེ་ལོ་༡༥༠༠ ལ་ཡི་གེའི་བཟོ་དབྱིབས་ལ་འགྲུར་བ་དང་རྒྱུ་དེ་ནས་འགོ་བརྒྱུང་ཡི་གེའི་རིགས་དང་།
 སྐྱོད་དང་སྟུན་དག་ལ་མཁམ་པ་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་བྱུང་སྟེ་སྐྱོད་དང་སྟུན་དག་རྣམས་དར་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཡང་
 སྐྱོད་རིག་པ་སོགས་སློབ་སློབ་བྱེད་པའི་སྟེ་ཐོག་མར་སྐྱུངས་ཐང་བདེ་ཆེན་གྱི་རྒྱུང་དེར་སྐྱོད་པའི་སློབ་དཔོན་བུམ་
 ཐང་ཆོས་རྗེས་དག་དབང་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ཡི་གེའི་རིག་གནས་གཙོ་བོར་བརྒྱུང་སྟེ། གཞན་ཡང་སྐྱོད་དང་ཕྱི་
 སྟུན་དག་ལ་སོགས་པ་འཆད་ཉན་མཛད་ཡོད་པར་བཤད།

དེ་མ་ཟད་སྐྱོད་ལུལ་མཁམ་པོ་འཇམ་དབྱངས་རྗེ་རྗེ་ (༡༩༥༤) མཆོག་གིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། ཀུན་མཁུལ་
 རྒྱུང་ཆེན་རབ་བྱམས་མཆོག་གིས་བུམ་ཐང་དུ་ཕར་ཚད་སོགས་གནང་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་། རྒྱུང་ཆེན་
 རབ་འབྲམས་པ་རྗེ་མེད་འོད་ཟེར་ (ལོ་མེད) བའི་ཀུན་མཁུལ་གྱི་རྣམ་ཐར་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ན་རིག་གནས་
 ཡི་གེ་སྐྱོར་བ་ནས་བརྒྱུང་ཆོས་སྐོར་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་བུམ་ཐང་དུ་མཛད་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་། ཐ་གི་རྒྱ་
 བུ་རྒྱ་རི་ཀ་ (༡༠༠༤ ཤོག་གྲངས་ ༡༩) ཡིས་ “སྟུན་དག་དང་མཚམས་སྐོར་ལ་སོགས་པའང་གཞན་ལ་
 སློབ་རྒྱ་བཅུག་པ་ཡིན།” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཞབས་དུང་རིན་པོ་ཆེའི་སྐབས་སུ་རིག་གནས་འཆད་ཉན་
 གནང་ཡོད་པར་བཤད་པ་ཅམ་མ་ཟད་པཎ་ཆེན་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་ (༡༠༠༤) ཀྱིས་སྟེ་སྐྱོད་དགུ་པའི་
 སྐབས་སུ་འབྲུག་དང་སྟུན་དག་ཡིག་རིག་སོགས་གནང་ཡོད་པར་གསུངས།

མདོར་ན་རྒྱུ་རབས་༥ པའི་ནས་བརྒྱུང་གསང་བ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་དར་ཡོད་པ་ཅམ་མ་ཟད་སྐྱེས་ཆེན་དུ་མས་
 ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཤིང་གདན་ས་བཅགས་ནས་དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེ་རུ་དར་ཡོད་ཀྱང་གཞུང་
 དང་རིག་གནས་ལ་འཆད་ཉན་ནི་རྒྱུ་རབས་༡༥ པའི་ནས་བརྒྱུང་རྒྱ་ཆེ་རུ་དར་འདུག།

ཞིབ་འཇུག་ཐབས་ལམ།

ཞིབ་འཇོལ་གྱི་དམིགས་དོན་གཙོ་བོ་འབྲུག་རྒྱ་རྒྱ་ལ་འཆད་ཉན་དར་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་དཔུང་ཞིབ་
བྱ་རྒྱུའི་དམིགས་གཏང་ཡིན་པས་དེའི་ཆེད་དུ་ཁྲུང་ས་བཙུན་གྱི་གནས་སྡུད་ལས་ལྷོས་དགོས་པར་བརྟེན་ཞིབ་
འཇོལ་འདི་ནང་ཁྲུང་ས་བཙུན་ཐབས་ལམ་ལག་ལེན་བསྐྱར་ཡོད།

ཞིབ་འཇོལ་གྱི་གནད་དོན་དེ་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཞིག་ཡིན་པས་གནས་སྡུད་དེ་ཡང་
གཙོ་བོ་འདས་པའི་ཚེས་འབྲུང་། རྒྱལ་རབས་དང་རྣམ་ཐར་སོགས་འབྲེལ་ཡོད་ཁྲུང་ས་ལྷན་གྱི་ཡིག་ཆ་དཔུང་
ཞིབ་གྱི་ཐོག་ནས་གནས་ཚུལ་བསྐྱེད་ལེན་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད་ཡིག་ཆའི་གནས་ཚུལ་རྣམས་ཐག་བཅད་དང་དེ་
དང་འབྲེལ་ལོ་རྒྱུས་ཏེ་གོ་ཐབས་སུ་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་རྒྱ་རྒྱ་ལ་འཆད་ཉན་ལ་ཉམས་ལྗོངས་ཡོད་པའི་
མི་དོན་དང་དྲི་བ་དྲིས་ལན་ཐོག་གནས་ཚུལ་བསྐྱེད་ཡོད།

གནས་སྡུད་དཔུང་དེ་ཡང་གཙོ་བོ་ཡིག་ཆ་དཔུང་དཔུང་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྲུང་ས་བཙུན་གནས་སྡུད་ཡིན་
པར་བརྟེན་ནང་དོན་དང་བརྗོད་དོན་དཔུང་གྱི་ཐབས་ལམ་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་སློ་ནས་ཁྲུང་ས་གཏུགས་ཡིག་
ཆའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འབྲུང་ཁྲུང་ས་དང་གནད་དོན་འོས་འབབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་འབྲུང་ཁྲུང་ས་དཔུང་དང་མཚུངས་
བསྐྱར་ཞིབ་དཔུང་ལག་ལེན་ཐོག་བདེན་ཁྲུང་ས་བཞུགས་ཡོད་པས་དེའི་ཆེད་དུ་ཡིག་ཆ་དཔུང་གྱི་ཐབས་
ལམ་དང་ལོ་རྒྱུས་དཔུང་གྱི་ཐབས་ལམ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གནས་སྡུད་དཔུང་བྱས་ཡོད།

དྲི་བ་དྲིས་ལན་ཐོག་བསྐྱེད་ལེན་བྱས་ཡོད་པའི་གནད་དོན་རྣམས་ཀྱང་ཁྲུང་ས་བཙུན་གནས་སྡུད་ཡིན་པར་
བརྟེན་བརྗོད་དོན་དཔུང་གྱི་ཐབས་ལམ་གྱིས་སློ་ནས་དཔུང་ཏུགས་བཞུགས་ཐོག་ཐོག་དཔུང་བྱས་ཡོད་པ་མ་
ཟད་བདེན་ཁྲུང་ས་དང་འོས་འབབ་བཏུགས་ཞིབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྒྱལ་རབས། ཚེས་འབྲུང་། རྣམ་ཐར་སོགས་དང་
མཚུངས་བསྐྱར་ཞིབ་དཔུང་གྱི་ཐབས་ལམ་ལག་ལེན་ཐོག་དཔུང་བྱས་ཡོད།

གཉིས་པ་བོད་དུ་དར་ཚུལ།

དུང་དཀར་སློབ་བཟང་མིའམ་ (ལོ་མེད།) དང་བསམ་གཏུན་ (ལོ་མེད།) གཉིས་གྱིས་བཤད་པ་ལྟར་ན། ས་སྐྱ་པའ་ཆེན་མཆོག་གིས་སྟན་པའ་མེ་ལོང་མའི་གཞུང་ཐོག་མར་བོད་རྣམས་དུ་བསྐྱར་བར་འགོ་བརྩམས་ ཡོད་ནའང་། གལ་ཆེ་བའི་རིགས་རྣམས་མ་གཏོགས་གཞུང་ཆ་ཚང་གི་ཤོང་སྟོན་ལོ་རྒྱུ་བ་དོན་རྒྱུ་མཚན་ གྱིས་བསྐྱར་བར་བཤད། ཡིན་ན་ཡང་ས་སྐྱ་པའ་ཆེན་གྱིས་སྟན་པའ་བོད་རྣམས་དུ་བསྐྱར་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནི་ ས་པའ་གྱི་རྣམ་ཐར་ནང་དུ་ཡང་མི་གསལ།

སློབ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ཚོས་གྱི་དོན་རྒྱུ་ (༡༩༥༤) བཤད་པ་ལྟར་ན། ཤོང་སྟོན་ལོ་རྒྱུ་བ་དོན་རྒྱུ་མཚན་ གྱིས་སྟན་པའ་གི་གཞུང་ཐོག་མར་རྣམས་དུ་བསྐྱར། དེའི་རྗེས་སུ་དཔང་ལོ་རྒྱུ་བ་སློབ་སྟོན་བསྟན་པས་འགྲུ་ བཅོས་མཛད། ལྷ་ལུ་ལོ་རྒྱུ་བ་ཚོས་སྐྱོང་བཟང་པོས་དག་བཅོས་མཚན་མཛད། དེའི་རྗེས་སུ་སྡེ་བ་རིན་སྲུངས་ པས་སྟན་པའ་མེ་ལོང་མའི་འགྲུལ་བ་“འཇིགས་མེད་སེལ་འཛོལ་དེ་རོ་” བརྩམས་པར་བཤད།

བསམ་གཏུན་གྱིས་བཤད་ཚུལ་ལྟར་ན་ དུས་རབས་༡༣ པའི་སྐད་ཅུལ་ཤོང་སྟོན་ལོ་རྒྱུ་བ་དོན་རྒྱུ་མཚན་ མཆོག་གིས་གཞུང་ཡོངས་རྫོགས་བསྐྱར་བར་མཛད་དང་། དུས་རབས་༡༤ པའི་མགོ་སྟོན་ཅུལ་ དཔང་ལོ་རྒྱུ་བ་སློབ་སྟོན་བརྟན་པས་མེ་ལོང་མའི་འགྲུལ་བ་ཚོགས་གསུམ་གསལ་བ་ཞེས་པ་དེ་མཛད་པ་ནས་ བཟུང་བོད་སྟན་པའ་གི་འཆད་ཉན་རྒྱ་ཆེར་བྱུང་བར་བཤད་ཀྱང་། “ཚོགས་གསུམ་གསལ་བ་” ཞེས་པ་དེ་ སྟན་པའ་མེ་ལོང་མའི་འགྲུལ་བ་མིན་པར་སུམ་རྟགས་ཀྱི་འགྲུལ་བ་ཡིན་པར་ནི་ཚོགས་གསུམ་གསལ་བའི་ གཞུང་གཟིགས་ན་མཁྱེན། སློབ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ཚོས་གྱི་དོན་རྒྱུ་རབ་བྱུང་༤ པ་དང་དུས་རབས་༡༥ པའི་ སྐད་ཅུལ་ཤོང་སྟོན་ལོ་རྒྱུ་བ་དོན་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཐོག་མར་བསྐྱར་ (༡༩༥༤ ཤོག་ཁང་ས་༡༣) དཔང་ ལོ་རྒྱུ་བས་འགྲུ་བཅོས་མཛད་པར་གསུངས་པ་ཅུལ་མ་གཏོགས་འགྲུལ་བ་མཛད་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་མེད།

གསུམ་པ་འབྲུག་ཏུ་རྩི་སྲོལ་དར་ཚུལ།

སློབ་དཔལ་འཆད་ཉན་དང་བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་སྡེ་ཐོག་མར་དར་ཚུལ།

སྤྱིར་བཏང་འབྲུག་ཡུལ་ཏུ་དར་ཡོད་པའི་ནང་པའི་ཚོས་རྒྱུན་ནི་གངས་སྤྲོངས་བོད་ནས་རིམ་པར་དར་ཡོད་པ་
 ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ སློབ་དཔལ་གི་འཆད་ཉན་ཡང་དེ་ནས་མར་དར་ཡོད་པ་མཚོན་བྱུང། དེ་ཡང་
 འབྲུག་ཏུ་ཐོག་མར་སྤོང་བཅན་གསལ་པོས་མཐའ་འདུལ་ཡང་འདུལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་ནས་ཚོས་ཀྱི་
 སྤང་བ་དབུ་བཅུགས་ ཏུས་རབས་^༡ པར་ལོ་རྒྱུན་སངས་རྒྱལ་གཉིས་པ་འབྲུག་ཏུ་བྱོན་ནས་སྤྲོས་གནས་སུ་
 བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ནས་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཚོས་འཁོར་འགོ་བཅུགས་ དེའི་རྗེས་སུ་རབ་བྱུང་^༡ པ་ཏུས་རབས་
 ༡༠ པའི་ནང་གཏེར་བཏོན་པོ་པོ་བྲག་ཚལ་པ་བྱོན་ནས་རྗེས་ཚེ་གྱི་ཚོས་གསུངས་པ་ནས་བཟུང་
 རབ་བྱུང་^༢ པ་ཏུས་རབས་^༡ པར་ བཅུན་ཚོས་རྒྱུན་སོ་སོའི་སྤྲོས་ཚེན་དམ་པ་རིམ་བྱོན་ནས་གདན་ས་བཅགས་
 ལས་འགོ་དོན་བསྐྱངས་པར་བཤད (སྐབས་རྗེ་དགེ་འདུན་རིན་ཚེ། ༡༠༠༥)། འོན་ཀྱང་དེའི་ཏུས་སུ་
 བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་སྡེ་དང་འཆད་ཉན་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་མི་མཛོན།

ཚོས་འབྲུང་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་དང་བསྐྱབ་ན་འཆད་ཉན་དང་བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་སྡེ་ནི་ཐོག་མར་ཏུས་རབས་
 ༡༣ པ་རབ་བྱུང་^༤ པའི་ནང་དབུ་བཅུས་པར་གྲགས། དེ་ཡང་ཏུས་རབས་^༡ པར་དང་རབ་བྱུང་^༤ པའི་
 ལ་དུ་ཀུན་མཁྲེན་གྲོང་ཚོན་རབ་འབྲུམས་མོན་བུམ་ཐང་ཐར་པ་སྤྱིང་དུ་བྱོན་ནས་གདན་ས་བཅགས་ནས་
 དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་བཅུགས་ནས་རིམ་པར་འཆད་ཉན་གྱི་འགོ་དོན་རྒྱ་ཚེར་མཛོད (སྐབས་རྗེ་དགེ་འདུན་རིན་
 ཚེ། ༡༠༠༥)། དེ་བཞིན་དུ་ཀམ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་བུམ་ཐང་ནས་སྤྲོས་པར་དུ་འགོ་དོན་མཛོད་ཡོད་པའི་
 ལོ་རྒྱུས་དང་དེའི་རྗེས་འཇུག་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱང་བཤད་པ་དང་སྐྱབ་པ་སོགས་ལ་ཐོག་པ་མེད་པའི་སློབ་མ་དུ་
 མ་བྱོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། བུམ་ཐང་ཐར་པ་སྤྱིང་དུ་བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་སྡེ་བཅུགས་ཡོད་པར་བཤད (༡༠༡༥
 ཤོག་གྲངས་ ༧༤)། དེ་མ་ཟད་སྤྱི་ལུལ་མཁན་པོ་འཇམ་དབྱངས་རྩོམ་གྱི་ “སློབ་དབུན་པར་གཤེགས་
 ལས་མི་རིང་བའི་ཏུས་ཡན་ཆད་དུ་པར་ཚད་སོགས་གཞུང་ཆེ་བ་འགའ་ཡང་སློབ་གསལ་ཅི་རིགས་པར་
 གསུངས་ཤིང་།” ཞེས་དང་ “སོ་སོའི་སློབ་དང་མཚམས་པའི་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་བཤད། དབང་ལྷིད་
 སོགས་ཚོས་སློབ་མེད་པ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་གསུངས་ཤིང་།” ཟེར་གསུངས (༡༧༧༤ ཤོག་གྲངས་ ༧༣)།

དེ་བཞིན་དུ་ གྲོང་ཆེན་རྣམ་ཐར་དུ་ཡང་བུམ་ཐང་དུ་མཐུན་མི་གསང་སྲུགས་ཚོགས་པ་ཆེན་པོ་དང་མཐུན་མིངས་རིག་གནས་ཡི་གེ་སྐྱོར་བ་ནས་བཟུང་ཆོས་སྐོར་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་མཛོད་ཡོད་པར་བཤད། (ལོ་མེད)།

གནད་དོན་དེ་རྣམས་ལ་དཔྱད་ན་ འབྲུག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་བརྟན་པ་དུས་རབས་^༢པའི་སྐབས་ལུ་བྱུང་ནའང་བཤད་སྐབས་ཀྱི་སྡེ་དང་སྟུན་ངག་འཆད་ཉན་ནི་ཐོག་མར་རབ་བྱུང་^༤ པ། དུས་རབས་^{༡༩} པའི་ནང་ཀུན་མཁུན་གྲོང་ཆེན་པ་ནས་འགོ་བཙུགས་ཡོད་པར་མཚོན་བྱུང། ལ་རྒྱུན་དུ་ཡང་བུམ་ཐང་མཐར་པ་སྤྱིང་དུ་སྐལ་ལྷན་གྱི་གཤལ་བྱ་རྣམས་ལ་སྤྲིན་བྱེད་ཀྱི་དབང་དང་ཤོལ་བྱེད་ཀྱི་མིང། རྒྱལ་རྒྱུན་གྱི་ལུང་གསུམ་གནང་སྟེ་གསང་སྲུགས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བ་ཙམ་མ་ཟད་གཞུང་དང་རིག་གནས་ལ་འཆད་ཉན་གྱི་སྡེ་བཙུགས་ཏེ་འགོ་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛོད་པར་བཤད།

བཤད་སྐབས་ཀྱི་སྡེ་གཉིས་པའི་ལོ་རྒྱུས།

ཀུན་མཁུན་གྲོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲུག་ལུལ་འདིར་ས་སྐྱའི་མཁས་པ་རྣམས་ཕྱོད་ནས་དགོན་པ་དང་གདན་ས་བཏབ་ནས་བཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡང་ཡོད་དེ། རྒྱབས་རྗེ་དགེ་འདུན་རིན་ཆེན་གྱིས། རབ་བྱུང་^༢ པ་དང་དུས་རབས་^{༡༥} པའི་ནང་ས་སྐྱའི་ངོར་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོའི་སློབ་བརྒྱུད་རྣམས་རིམ་པར་ཕྱོད་པའི་ནང་ནས་མཁས་གྲུབ་ཀུ་མཚོ་ཕྱོད་ནས་སྤྱི་སྤྱོད་དུ་གདན་ས་ལོགས་སུ་བཅགས་ཏེ་བཤད་བྱ་བཙུགས་ནས་འཆད་ཉན་གྱི་བརྟན་པ་དར་རྒྱས་སུ་མཛོད་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་སྐྱའི་མཁས་པ་དགེ་བཤེས་དུ་མ་ཞིག་བྱུང་བས་དགེ་བཤེས་མཁས་པའི་འབྱུང་ལུངས་ལྷ་བུ་ཞིག་དུ་བྱུང་བར་གསུངས། (༢༠༠༤)། འོན་ཀྱང་ཀུན་དགའ་རྒྱ་མཚོ་རང་གི་རྣམ་ཐར་དང་རྟོགས་བཅོམ་ནང་དུ་སྤྱི་སྤྱོད་དུ་གདན་ས་བཅགས་ནས་བཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་མཚན་ཡོངས་གྲགས་ “སྤྱི་སྤྱོད་དགེ་བཤེས་” གྲགས་ཡོད་པར་བཤད་ཀྱང་གནས་དེར་གཞུང་དང་རིག་གནས་སོགས་འཆད་ཉན་གནང་ནས་དགེ་བཤེས་མཁས་པ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་མེད་(ངག་དབང་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར། ༡༩༢༥ དང་ཀུན་དགའ་རྒྱ་མཚོའི་རྟོགས་བཅོམ་༡༩༢༥)།

སྤྱིར་བཏང་ངག་རྒྱུན་དུ་གྲགས་སོལ་ཡོད་པ་ལྟར་ན་ “སྤྱི་སྤྱོད་པ་དང་ཆོས་མ་བསྐྱུར། སྤྱི་ཞིང་པ་དང་དུང་མ་བསྐྱུར། མདའ་ལྟོང་པ་དང་འཆམ་མ་བསྐྱུར་” ཟེར་གྲགས་སོལ་ཡོད་པ་ལ་ལྟོས་ན་བཤད་བྱ་བཙུགས་ཏེ་

སྟོན་ངག་སོགས་འཆད་ཉན་གྱི་བསྟན་པ་དར་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་སྤང་ཡང་། དད་པའི་ས་བོན། སྒྲིགས་བཅ་གཉིས་པ། དེ་ནང་བཀོད་པ་ལྟར་ན་ཐིམ་ཕྱུག་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་དཔོན་པ་བཞི་ཡོད་པ་ལས། དེ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལའང་གཞན་དང་མ་འདྲ་བའི་ཁྱད་ཚོས་རེ་རེ་ཡོད་པར་བཤད་པའི་ནང་ནས་སྤྲོད་པ་དང་ཚོས་མ་བསྟུར་ཟེར་བའི་སྐབས་སྤྲོད་པ་ལ་ཚོས་སྒྲོག་པའི་ཁྱད་ཚོས་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་པར་བཤད། (ལོ་མེད། ཤོག་གྲངས་ ༣༤༣)།

སྟོན་ངག་འཆད་ཉན་བར་དར་གྱི་ལོ་རྒྱུས།

དེ་བཞིན་སྟོན་ངག་འཆད་ཉན་གཉིས་པ་ནི་རབ་འབྱུང་༡༡ པ་དང་དུས་རབས་༡༤ པ་ཙམ་ལ་ཞབས་དྲུང་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་རིངས་སུ་དར་བར་བཤད། དེ་ཡང་མ་གྲིང་དུ་རི་ཀས་བརྩམས་པའི་ཞབས་དྲུང་ནམ་ཐར་ནང་ “སྟོན་ངག་དང་མཚམས་སྦྱར་ལ་སོགས་པའང་གཞན་ལ་སློབ་དུ་བརྩུག་པ་ཡིན།” (༢༠༠༥ ཤོག་གྲངས་ ༡༨) ཞེས་གསུངས་པ་ལ་སྟོན་ན་སྟོན་ངག་གི་འཆད་ཉན་གཉིས་པ་ནི་ཞབས་དྲུང་རིན་པོ་ཆེའི་སྐབས་གནང་འདུག་པ་གསལ་བར་ཤེས་བྱུབ་པ་ཙམ་མ་ཟད་ མཁན་པོ་ཉི་མ་ཤར་གྱི་བཤད་ཚུལ་ལྟར་ན་ཞབས་དྲུང་རང་གིས་བཀའ་གནང་བ་བཞིན་སྟེ་སྲིད་བཞི་པ་རྒྱལ་སྐབས་བསྟན་འཛིན་རབ་རྒྱས་དང་ཚོས་རྗེས་ལ་སྟོན་པ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྲོད་ཐང་གྲ་ཚང་དུ་བརྩུགས་གནང་བ་ཡིན་པར་གསུངས། (སྤྱི་ཚེས་ ༡༢/༡༢/༢༠༡༠། རྒྱལ་ཡོངས་གྲོས་བསྟུར་ཞལ་འཛོམས་ཐངས་གཉིས་པའི་སྐབས།) དེ་མ་ཟད་པཎ་ཆེན་བསྟན་འཛིན་ཚོས་རྒྱལ་ (༢༠༠༥) གྱིས་ཀྱང་ཚོས་རྗེ་ལ་སྟོན་པ་མཚོག་གིས་བཟོ་གྲ་དང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བཤད་གྲ་འཇུགས་ཡོད་པར་གསུངས། དེ་ལ་སློབ་དཔོན་གནག་མདོག་གིས། བུམ་ཐང་ཚོས་རྗེ་ངག་བསོད་ནམས་མཚོག་གིས་ཡིག་རིགས་གཙོ་བོར་བརྒྱུད་ནས་སྤྲོད་པ་སྟོན་ངག་འཆད་ཉན་མཛོད་པ་ནས་བརྒྱུད་སྟོན་ངག་དང་སྤྲོད་པ་སྤྲོད་པ་སོགས་པ་ལ་མཁན་པའི་གང་ཟག་རྣམས་རིམ་པས་འབྱུང་བར་བཤད་པ་དེ་འབྲུག་དུ་སྟོན་ངག་གི་གཞུང་ལ་འཆད་ཉན་གྱི་བསྟན་པ་ཐོག་མར་དར་བཤད་ (༡༩༥༤) ཀྱང་ དྲག་ཤོས་སངས་རྒྱས་དོ་རྗེས་མཛོད་པའི་སྟེ་ཁྲི་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ སྟེ་སྲིད་ཁྲི་རབས་དུག་པ་ངག་དབང་ཚོ་རིང་གིས་སྤྲོད་པ་སྟོན་ངག་སོགས་ལ་མཁན་པར་སྤྲོད་ཡོད་པར་བཤད་པས་མི་འཐད་པར་སྤང་(དྲག་ཤོས་སངས་རྒྱས་དོ་རྗེ། ༢༠༡༡)།

སྟན་འགྲུ་འཆད་ཉན་གྱི་དར་གྱི་ལོ་རྒྱུས།

སྟན་འགྲུ་གི་འཆད་ཉན་གྱི་རིམ་པ་གསུམ་པ་ནི་ སྡེ་སྡིད་དགུ་པ་དག་དབང་རྒྱ་མཚོ་སྐབས་སུ་བྱུང་། དེ་ཡང་
 པའ་ཆེན་བསྟན་འཛིན་ཚོས་རྒྱལ་གྱིས་བཤད་ཚུལ་ལྟར་ན་ སྡེ་སྡིད་དགུ་པ་དག་དབང་རྒྱ་མཚོ་དེ་ཉིད་ཐོད་གྱི་
 བླ་མ་ཚན་ཉ་པ་དེ་ཡིས་ཕྱིས་སུ་སྡེ་སྡིད་རྒྱ་དབང་བསྐྱུར་བའི་མ་འོང་ལུང་བསྟན་གནང་བ་ལྟར་ཞབས་བྱུང་
 གསུང་སྤུལ་གྱི་ཡོངས་འཛིན་མཛད་པ་ནས་བཟུང་རྒྱུ་ཡུན་རིང་པོའི་རྗེས་སུ་སྡེ་སྡིད་ལོ་ ༡༩༥༠ རབ་འབྱུང་ ༡༥
 པ་དང་རྒྱུ་རབས་ ༡༩༩༩ པའི་གནས་ལོ་ལྷགས་གྱི་ལོ་སྡེ་སྡིད་གྱི་གོ་གནས་བཞེས། དེ་ནས་བཟུང་དགོ་འདུན་
 གྱི་སྡེ་འོ་ཚོས་ཁྲིམས་དང་ཚོ་ག་ལྷག་ལན་མཐའ་དག་གཙང་བཟོ་གནང་ཡོད་པ་མ་ཟད་སྤྱང་ཐང་གྱི་ཚང་དུ་
 འཆད་ཉན་གྱི་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་སུ་མཛད་ཡོད་པའི་ནང་ནས་སྤྱང་དང་སྟན་འགྲུ་གི་སོགས་འཆད་ཉན་གྱི་
 བསྟན་པ་དར་རྒྱས་སུ་བཤད་ཡོད་པར་གསུངས། (༢༠༠༧ ཤོག་གྲངས་ ༢༢༠)། དེའི་སྟོན་རྒྱ་སྡེ་སྡིད་དགུ་
 པ་དགོ་བཤེས་དག་དབང་རྒྱ་མཚོ་དང་བུམ་ཐང་ཚོས་རྗེ་དག་དབང་བསོད་ནམས་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་དུང་ཡིག་
 རྟ་མཁྱིལ་ཚོ་དབང་ནས་སྟན་འགྲུ་དང་བླ་མ་ཚན་ཉ་པ་ནས་སྟན་འགྲུ་དང་སྤྱང་རིག་པ་སློབ་སློང་མཐར་ཕྱིན་པར་
 མཛད། དེ་གཉིས་ཀྱི་སློབ་མས་འབྲུག་རྒྱ་མ་ཟད་ཐོད་དཔུས་གཙང་དུ་འང་སྤྱང་རིག་པ་སློབ་སློན་གནང་ཡོད་
 པར་གསུངས། (པའ་ཆེན་བསྟན་འཛིན་ཚོས་རྒྱལ་ ༢༠༠༧)། དེ་བས་ན་སློབ་དཔོན་གནས་མདོག་ (༡༩༥༤)
 གིས། ཡིག་རིག་དང་སྟན་འགྲུ་སོགས་ཀྱི་འཆད་ཉན་དར་བར་གསུངས་པ་དེ་ནི་སྟན་འགྲུ་འཆད་ཉན་དར་
 ཚུལ་གསུམ་པ་ཡིན། དེའི་སྐབས་འཆད་གནང་མཁན་དེ་ཡང་སློབ་མ་བུམ་ཐང་ཚོས་རྗེ་དག་དབང་བསོད་
 རྟ་མས་སློབ་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱོས་ནས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡིག་རིག་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་སྤྱང་དང་སྟན་འགྲུ་གི་འཆད་ཉན་
 མཛད་པ་ནས་བཟུང་རང་བཅག་གི་འབྲུག་ཡུལ་དུ་སྟན་འགྲུ་སོགས་ལ་མཁས་པ་འབྲུག་པ་ལོ་རྩ་བའམ་དག་
 དབང་དཔལ་བཟང་། སློབ་དཔོན་གངས་ཚན། དགོ་བཤེས་བསྟན་པ་རིན་ཆེན་ལ་སོགས་པ་རིམ་པ་བཞེན་
 བྱུང་བར་བཤད་པ་མ་ཟད་ སྤྱང་པའི་སློབ་དཔོན་ཡང་རིམ་པར་བྱུང་བ་མ་ཟད་སྤྱང་ཐང་བཤད་ཚོན་གྱི་གྲུ་ཚང་དེ་
 ཉིད་འབྲུག་གི་ཡི་གེ་ལ་སོགས་པ་རིག་གནས་ཀྱི་བྱུང་ལུངས་ལྟ་བུར་གྱུར་བར་བཤད།

སྟན་འགྲུབ་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས།

འབྲུག་ཏུ་སྟན་འགྲུབ་འཆད་ཉན་རིམ་པ་གསུམ་ཏུ་བྱུང་ཡོད་པའི་ནང་ནས་དང་པ་འབྲུག་ཏུ་བཤད་སྐབས་ཀྱི་སྡེ་བཙུགས་ཏེ་གཞུང་དང་རིག་གནས་འཆད་ཉན་ཐོག་མ་གནང་མཁན་ཀྱང་མཁུ་སྐོང་རབ་བྱམས་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྐད་གཉིས་སྐྱ་བའི་མཁས་མཚོ་གསུམ་འདི་མཁས་དབང་དཔང་ལོ་རྒྱུ་བསྐོ་གྲོས་བརྟན་པའི་དྲུང་ནས་སྟན་འགྲུབ་མེ་ལོང་མ་གསན་ཡོད་པར་བཤད། (དྲི་མེད་འོད་ཟེར་གྱི་རྣམ་ཐར་སྟིང་བསྐྱེས། (༢༠༡༡)། དེ་ལ་དཔྱད་ན་འབྲུག་ཏུ་དར་ཡོད་པའི་སྟན་འགྲུབ་འཆད་ཉན་གྱི་བརྒྱུད་པ་ནི་ས་སྐྱ་ནས་ཡིན་པར་མཚོན།

དེ་བཞིན་སྟན་འགྲུབ་འཆད་གཉིས་པའི་བརྒྱུད་པ་ལ་གསལ་མེད་ན་ཡང་བརྒྱུད་པ་གསུམ་པ་དེ་ཡང་ས་སྐྱ་ནས་ཡིན་པར་སྐད་སྟེ། དེ་ཡང་པཎ་ཆེན་བསྟན་འཛིན་ཚོས་རྒྱལ་ (༢༠༠༤ ཤོག་གྲངས་ ༢༢༠) གྱིས། བོད་ནས་སྐྱ་དང་སྟན་འགྲུབ་ལ་མཁས་པའི་སློབ་དཔོན་སྐྱ་མ་ཚན་བྱ་བ་ཟེར་བ་འབྲུག་ཡུལ་ཏུ་གདན་འདྲན་ཞུ་ནས་སྐྱ་དང་སྟན་འགྲུབ་ཀྱི་འཆད་ཉན་མཛད། དུས་དེའི་ཚེ་དྲུང་ཡིག་རྩ་མགྲིན་དབང་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང་སྡེ་སྲིད་དགུ་པ་དགེ་བཤེས་དག་དབང་རྒྱ་མཚོ་དང་བུམ་ཐང་ཚོས་རྗེ་དག་དབང་བསོད་ནམས་གཉིས་ལ་སྟན་འགྲུབ་ཀྱི་སློབ་སློབ་གནང་ཡོད་པར་གསུངས། དེས་ན་འབྲུག་ཡུལ་ཏུ་སྟན་འགྲུབ་ཀྱི་འཆད་ཉན་དེ་ཉིད་བོད་ནས་དར་བ་དང་། བོད་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱང་བོད་ས་སྐྱ་ནས་དར་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་སྐྱོང་དགེ་དཔལ་འདུན་རིན་ཆེན་ (༢༠༠༤) དང་པཎ་ཆེན་བསྟན་འཛིན་ཚོས་རྒྱལ་ (༢༠༠༤) གྱིས་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་པ་དང་ཚོས་རྗེ་འབྲུག་པ་གཉིས་སྟོན་ནས་མཚན་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲུང་ཡིག་རྩ་མགྲིན་དབང་རྒྱལ་དེ་ཉིད་གཙང་མཁན་ཆེན་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོ་ནས་རིག་པའི་གནས་ལྗོ་སོགས་ལ་སྐྱེས་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གྲུབ་འབྲས།

སྟན་འགྲུབ་འཆད་ཉན་རྒྱུ་གར་ཏུ་དར་ཚུལ།

རྒྱ་གར་ཏུ་སྟན་འགྲུབ་ཀྱི་འབྲུང་ཁུངས་ལྟར་ན་མི་རྣམས་ཚེ་ཉི་མེ་པའི་དུས་སུ་ཕྱི་པའི་ལྷ་སྟོན་དང་རིག་བྱེད། ལྱ་བ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཙུ་ལ་སོགས་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་སྟན་འགྲུབ་ཀྱི་གཞུང་རྒྱ་ར་ཏ། སྟན་འགྲུབ་སྐོམ་པའི་ཚོས་དང་སྟན་འགྲུབ་རྣམ་ལ་ན་ལ་སོགས་པ་དར་བར་བཤད། (སྐོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ཚོས་ཀྱི་དོ་རྗེ་ ༡༩༥༤)། དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་སྟན་འགྲུབ་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱི་སྟིང་པོ་བཙུད་ཏུ་འབྲིལ་ནས་ལེའུ་གསུམ་གྱི་

བདག་ཉིད་སྟེན་པ་མེ་ལོང་མ་འདི་སློབ་དཔོན་དབྱུག་པ་ཅན་གྱིས་བརྩམས་པ་ནས་བཟུང་སྟེན་པ་མེ་ལོང་གི་གཞུང་དེ་ལ་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པ་ཀུན་གྱིས་ཐོས་བསམ་མཛད་དེ་རྒྱ་གར་དུ་སྟེན་པ་མེ་ལོང་མའི་འཆད་ཉན་གྱི་བསྟན་པ་དར་བར་བཤད།

སྟེན་པ་འཆད་ཉན་བོད་དུ་དར་ཚུལ།

དེ་བཞིན་བོད་དུ་སྟེན་པ་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་དེ་ཡང་དུང་དཀར་གློ་བཟང་ཕྱིན་ལས་ (ལོ་མེད།) དང་བསམ་གཏུག། (ལོ་མེད།) གཉིས་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་ན། སྟེན་པ་མེ་ལོང་གི་གཞུང་དེ་ཐོག་མར་ས་སྐྱུ་པཎ་ཆེན་མཚོག་གིས་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱུར་བར་འགོ་བརྩམས་ཡོད་པར་བཤད། ཡིན་ན་ཡང་གློ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ཚོས་ཀྱི་རྗེ་རྗེ་ (༡༧༥༤) ཡིས་ཤོང་སྟོན་ལོ་རྒྱུ་བ་རྗེ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སྟེན་པ་མེ་ལོང་གི་གཞུང་ཐོག་མར་སྐད་དུ་བསྐྱུར། དེའི་རྗེས་སུ་དཔང་ལོ་རྒྱུ་བ་སྐྱོ་གོས་བསྟན་པས་འགྱུར་བཅོས་མཛད། ལྷ་ལུ་ལོ་རྒྱུ་བ་ཚོས་སྐྱོང་བཟང་པོས་དག་བཅོས་མཚན་མཛད། དེའི་རྗེས་སུ་སྟེན་པ་མེ་ལོང་མའི་འགྲེལ་པ་“འཇིགས་མེད་སེལ་བློ་འདོད་” བརྩམས་པར་བཤད།

སྟེན་པ་འཆད་ཉན་འབྲུག་ཏུ་དར་ཚུལ།

བོད་ནས་རིམ་པ་བཞིན་འབྲུག་ཏུ་སྟེན་པ་འཆད་ཉན་གྱི་བསྟན་པ་དར་བའི་སྐབས་དེ་ལ་དར་ཚུལ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བྱུང་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་དང་པ་ནི་བུམ་ཐང་མཐར་པ་སྤིང་དུ་ཀུན་མཁུན་གྲོང་ཆེན་རབ་བྱམས་མཚོག་གིས་རབ་འབྱུང་༤ པ་དང་དུས་རབས་༡༣ པའི་སྐབས་བུམ་ཐང་མཐར་པ་སྤིང་དུ་བཤད་སྐབས་ཀྱི་སྟེན་བཅུགས་ཏེ་མཐུན་མིང་གསང་བ་སྟགས་ཀྱི་ཚོས་དང་མཐུན་མོངས་མདོ་གཞུང་པར་ཕྱིན་དང་ཚད་མ། རིག་གནས་ཡི་གེ་སྐྱོར་བ་ནས་བཟུང་ཚོས་སྐྱོར་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་མཛད་པའི་སྐབས་གནང་།

གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱུང་༤ པ་དང་དུས་རབས་༡༤ པའི་སྐབས་ཞབས་དུང་པ་དབང་རྣམ་རྒྱལ་མཚོག་གིས་བཀའ་ལྟར་རྒྱལ་སྤྱི་བསྟན་འཛིན་རབ་རྒྱས་དང་ཚོས་རྗེས་ལ་སྟོན་པ་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱུངས་ཐང་ལྷ་ཚང་དུ་རབ་འབྱུང་༡༣ པ་དང་དུས་རབས་༡༧ པ་ནང་གཙུགས། གསུམ་པ་ནི། སྟེན་པ་དཔེ་བཤེས་པ་དག་གིས་དབང་རྒྱ་མཚོ་མཚོག་གིས་གཞི་གཙུགས་གནང་འདུག། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་གནག་མདོག་ (༡༧༥༤

ཤོག་གྲངས་༥༧༧) གིས། དེ་ཕྱིན་ལོ་༡༩༠༠ ནང་དུ་བུམ་ཐང་ཚོས་ཇི་དག་དབང་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ཡིག་རིག་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་སྐྱོད་དང་སྟོན་དག་སོགས་སློབ་སྟོན་གནང་བ་ནས་བཟུང་སྐྱོད་རིག་པ་དང་སྟོན་དག་དར་རྒྱས་སུ་སོང་བར་བཤད་པ་ལྟར་འཆད་ཉན་གསུམ་པའི་སྐབས་སྟོན་དག་འཆད་ཉན་གྱི་བསྟན་པ་ཆེས་དར་རྒྱས་སུ་སོང་ཡོད་པ་ཙམ་མ་ཟད་གཞུང་དང་རིག་གནས་ལ་མཁུ་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡང་དུ་མ་ཞིག་རིམ་པས་བྱུང་ཡོད་པར་བཤད།

འཇུག་བསྟུ།

མདོར་ན་རྒྱ་གར་དུ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ན་སྟོན་དག་ཐོག་མ་སྟོན་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཚོ་ལོ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐབས་དར་བ་གྲགས། སྟོན་དག་མེ་ལོང་མ་ནི་དུས་རབས་ལྷ་པ་ནས་བྱུང་བར་བཤད་དོ། །དེ་བཞིན་གཉིས་པ་བོད་དུ་དར་རྒྱལ་དེ་ལ་བཤད་སོལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་སྟོན་དག་འཆད་ཉན་གྱི་བསྟན་པ་དར་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་གྲགས་ནི་དུས་རབས་༡༩ པའི་ནང་དུ་ཡིན་པར་གྲགས། འབྲུག་གི་ཡུལ་དུ་དུས་རབས་༢ པ་ལ་ཕྱོན་གུ་དུ་ཕྱོན་པ་ནས་བཟུང་དུས་རབས་༡༩ པའི་བར་དུ་མཁུ་ཆེན་གྱི་སྐྱེས་བུ་མ་ཕྱོན་ནས་མདོ་སྐབས་རིག་གནས་ཀྱི་གཞུང་ལ་འཆད་ཉན་གྱི་བསྟན་པ་དར་བ་དང་འབྲེལ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སྟོན་དག་གི་འཆད་ཉན་དང་པ་དེ་ཡང་རབ་འབྱུང་ལྷ་པ་དང་དུས་རབས་༡༩ པའི་སྐབས་ཀྱི་མཁུ་ཆེན་གྱི་ཆེན་པོ་འབྲུག་མཚོ་གྱིས་གནང་། གཉིས་པ་ནི་རབ་འབྱུང་ལྷ་པ་དང་དུས་རབས་༡༧ པ་ཞབས་བྱུང་རིན་པོ་ཆེའི་སྐབས་དར། འཆད་ཉན་མཐའ་མའམ་གསུམ་པ་ནི་དགོ་བཤེས་དག་དབང་རྒྱ་མཚོ་མཚོ་གྲེ་སྲིད་ཀྱི་གོ་གནས་བཞེས་ནས་སྐྱེས་ཐང་གྱི་ཚང་དུ་བུམ་ཐང་ཚོས་ཇི་དག་དབང་བསོད་ནམས་ཉིད་སློབ་དཔོན་བསྐྱོས་པ་ལྟར་སྐྱེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཡིག་རིག་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་སྐྱོད་དང་སྟོན་དག་གི་འཆད་ཉན་མཛོད་པ་ནས་བཟུང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྟོན་དག་འཆད་ཉན་གྱི་བསྟན་པ་དར་བ་ཙམ་མ་ཟད་སྟོན་དག་ལ་མཁུ་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡང་དུ་མ་ཞིག་ཕྱོན། དེ་གཉིས་ཀྱི་སློབ་མས་འབྲུག་དུ་མ་ཟད་བོད་དུ་འང་འགོ་དོན་མཛོད་ཡོད་པར་བཤད།

དེ་ལྟར་འབྲུག་སྟོན་དག་འཆད་ཉན་རི་ལྟར་དར་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་དེ་ཡིས་འབྲུག་གི་ན་གཞོན་རིག་གཞུང་སློབ་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲུག་དུ་དར་ཡོད་པའི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་གི་རྒྱབ་ཁྱུངས་ཁ་གསལ་ཤེས་པའི་སྟོན་ཐབས་དང་ལྷག་པར་དུ་སྟོན་དག་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་བསལ་བ་ལ་མན་ཐོག་

འབྲུང་བའི་རེ་བ་དང་བཅས་རྒྱ་གར་དང་བོད་དུ་སྟོན་པའི་རི་ལྗང་དང་བའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་སྟོན་ཕྱོག་མཁམས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་མཛོད་ཡོད་ཀྱང་རྒྱ་གར་དུ་སྟོན་དཔོན་དབྱུག་པ་ཅན་གྱིས་སྟོན་པའི་མེ་ལོང་མ་བཅུ་མས་པའི་
རྒྱུ་ཚིག་དེ་ལ་མ་མཐུན་པ་ཡོད་པ་མ་ཟད་སྟོན་པའི་མེ་ལོང་མ་དེ་བོད་རྣམས་དུ་ཐོག་མར་བསྐྱར་མཁམས་དང་
བསྐྱར་བའི་རྒྱུ་ཚིག་རྣམས་ཀྱང་མ་མཐུན་པ་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིས་སུ་དེའི་སྐོར་ཞིབ་འཇུག་གི་འོས་
འབབ་ཀྱང་མཐོང་ངོ། །

འཇུ་མ་འཇུ་མ་དགེས་པའི་ཞལ་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་ནས། །སྟོན་སྟོན་ཀྱང་གྱི་ཡིད་དབང་འཕྲོག་ཀུས་པའི། །
མཛེས་མཛེས་ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་ཚངས་སྲས་ཞལ། །ཡང་ཡང་མཇལ་ཞིང་དག་གི་དཔལ་ཐོབ་ཤོག། །

རྒྱབ་རྟེན་དཔེ་དེབ།

- ཀམ་ཕུན་ཚོགས། (༢༠༡༥) ཀཏེར་རྟོན་པ་རྒྱ་གྲིང་པའི་རྣམ་ཐར། ཤེས་རྒྱུ།
- ཀུན་བཟང་འཕྲིན་ལས། (ལོ་མེད།) དད་པའི་ས་བོན། རྟོགས་བམ་གཉིས་པ། ཀེ་ཨེམ་གྱི་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།
- ཀུན་བཟང་འཕྲིན་ལས། (ལོ་མེད།) དད་པའི་ས་བོན། རྟོགས་བམ་གསུམ་པ། ཀེ་ཨེམ་གྱི་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།
- སྐབས་རྗེ་དགེ་འདུན་རིན་ཆེན། (༢༠༠༧) ལྟོ་འབྲུག་ཚོས་བྱུང། ཀེ་ཨེམ་ཀེ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།
- མཁམ་པོ་རྒྱལ་ཁྲིམས་སློབ་ལྟེན། (ལོ་མེད།) དེང་རབས་བསྐྱབ་བྱ་བཤད་འགྲེལ། སྤང་འདོར་ལམ་རྟོན།
- དག་དབང་ལྷན་ཁྲུབ། (ལོ་མེད།) བསྟན་འཛིན་རབ་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་ཐར།
- དག་དབང་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན། (༡༩༥༥) ཀུན་དགའ་རྒྱ་མཚོའི་བཀའ་འབྲུམ་དཀར་ཆག་ཀུན་གསལ་
འོར་བུའི་སྟོན་མེ། National Library of Bhutan
- དག་དབང་ཚོས་གྱི་རྒྱ་མཚོ། (༡༩༥༥) འཇམ་མགོན་སྤྲེལ་དག་དབང་ཀུན་དགའ་རྒྱ་མཚོའི་ཞབས་གྱི་
རྟོགས་བཤེད་རྒྱལ་སྲས་རྒྱ་མཚོའི་འཇུག་རོགས། National Library of Bhutna
- དག་ཤོས་སངས་རྒྱལ་དོ་རྗེ། (༢༠༡༥) འབྲུག་གི་སྟེ་སྲིད་ཁྲི་རབས་རིམ་ཕྱོག་གི་མཛོད་རྣམ་དེབ་ཐེང་དཔྱོད་
ལྷན་དགེས་པའི་དོ་ཤེས། དཔལ་འབྲུག་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་བ།
- དུང་དཀར་སློབ་བཟང་ཕྱིན་ལས། (ལོ་མེད།) སྟོན་པའི་འཇུག་རྒྱལ་ཚིག་རྒྱུ་རིག་པའི་སྐོར་འབྲེད།

མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།

པཎ་ཆེན་བསྟན་འཛིན་ཚེས་རྒྱུ། (༢༠༠༥) ལྷོ་པོ་ཚེས་འབྲུང་འཕྲོད་མཐུན་འཇམ་མགོན་སློན་མཐའི་འཕྲེང་
བ། ཀེ་ཨེ་མ་འི་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།

སློབ་བཟང་དཔེ་ལལ་ལྷན་ཚེས་ཀྱི་དོ་རྗེ། (༡༩༥༥) ཚངས་སྲས་བཞད་པའི་སྐྱ་དབྱངས། ཀན་སྐྱ་མི་རིགས་
དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།

སློབ་ལལ་མཁན་པོ་འཇམ་དབྱངས་དོ་རྗེས (༡༩༧༥) རང་བཞིན་རྗོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཚེས་འབྲུང་རིག་འཛིན་
བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་དོ་མཚན་ལོ་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱི་ལོ་བཟུང་། ཐིམ་ཕུག །

ཚུམ་པ་པོའི་མཚན་མེད། (༡༩༥༣) འབྲུག་གི་སློབ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་།

བསམ་གཏན། (ལོ་མེད།) ལྷན་དག་ལེའུ་དང་པོའི་འགྲེལ་པ།

ཚུམ་པོའི་མཚན་མེད། (༢༠༡༧) ལྷོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་པ་འི་མེད་འོད་ཟེར།

<https://bo.wikipedia.org/wiki/ལྷོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་པ་འི་མེད་འོད་ཟེར།> ལྷང་ལྷས་
ལྷོད།

མ་གྲི་བུ་རྒྱ་རི་ཀ། (༢༠༠༥) སེ་བའ་ལ་ཚེས་རྗེ་སྐུལ་སྐྱེ་དག་པ་ད་དཀར་གྱིས་མཛོད་པའི་རྒྱལ་སྲས་གཏུང་
འཛིན་སྐུལ་སྐྱེའི་རྣམ་ཐར་ས་བོན་ཅམ་བཞོད་པ།

བསོད་ནམས་ཚེས་གྲུབ། (༡༩༧༥) ལྷོང་ཆེན་པའི་རྣམ་ཐར། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།

སློབ་དཔོན་གནག་མདོག། (༡༩༥༥) འབྲུག་དཀར་པོ།

སློབ་དཔོན་པར་ཆོ་དབང་། (༡༩༧༥) འབྲུག་གསལ་བའི་སློན་མེ།

སློན་ལམ་བོད་ཀྱི་བརྗེ་འཕྲིན་ཞིབ་འཇུག་ཁང་། (ལོ་མེད།) ཚོག་མཛོད་ཆེན་མོ།

ཞིབ་འཚོལ་པའི་དོ་སྣོད།

འཕྲིན་ལས་རྒྱལ་མཚན་ ད་ལྟོ་འབྲུག་རྒྱལ་འཛིན་གཙུག་ལག་སློབ་སྡེའི་མངའ་འོག་ལུ་ཡོད་པའི་ རིག་
གཞུང་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭའི་ལེགས་སྦྱར་བ་སྡེ་ཕྱག་ལུ་བཞིན་ཏུ་ཡོད། སྤྱི་འབྲུར་མཐོ་སློབ་ཐེག་དགའི་

ལེགས་བཤད་གླིང་ལས་མཐར་འཁྲུལ་ཡོད་པ་མ་ཚད་ ལོ་ངོ་༩ གི་རིང་སློབ་སྦྱོན་ཉམས་སྦྱོང་ཡོད་པའི་ཁར་
 ཚོས་ཚན་གཙོ་བོ་ རང་ཚོས་དང་སྐད་ཡིག་ཚུ་སློབ་སྦྱོན་འབད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་ལས་ཞིབ་འཚོལ་འབད་དེ་
 པར་སྐྱུན་འབད་དེ་ཡོད་པ་མ་ཚད་ རྒྱལ་ཡོངས་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་ཚད་ཁར་ ཞིབ་འཚོལ་གྲོས་བསྟར་
 ཞལ་འཛོམས་ཚུ་ནང་བཅའ་མར་གཏོགས་ཡོད་པའི་ཉམས་སྦྱོང་ཚུ་ཡང་ཡོད་པ་ཨིན།